

Centro Ramón Piñeiro
para a Investigación en Humanidades

**CADERNOS DE
FRASEOLOXÍA GALEGA**

7

Xunta de Galicia

2005

Edita Xunta de Galicia
Secretaría Xeral de Política Lingüística
Centro Ramón Piñeiro para a Investigación en Humanidades

Secretaria Xeral de Política Lingüística

MARÍA SOL LÓPEZ MARTÍNEZ

Coordinador científico do CIRP

MANUEL GONZÁLEZ GONZÁLEZ

Director Técnico de Lingüística

GUILLERMO ROJO SÁNCHEZ

Estrada Santiago-Noia, Km.3. A Barcia. 15896 Santiago de Compostela.

Tfno. +34 981 542 684   **Fax.** +34 981 542 553

Enderezo electrónico   paremias@cirp.es

<http://www.cirp.es>

Autor   Varios

Título   *Cadernos de Fraseoloxía Galega 7*

ISSN: (Cadernos de Fraseoloxía Galega)

ISSN: (Biblioteca fraseolóxica do Centro Ramón Piñeiro para a Investigación en Humanidades)

ISBN: 84-453-2769-0 (Cadernos de Fraseoloxía Galega)

ISBN: (Caderno 7)

D.L. C-2668/2005

Imprime euroGráficas, S.L.

CADERNOS DE
FRASEOLOXÍA GALEGA

7

2005

XUNTA DE GALICIA

CADERNOS DE FRASEOLOXÍA GALEGA

Director: Xesús Ferro Ruibal
Secretaria: María Álvarez de la Granja

CONSELLO CIENTÍFICO

María Álvarez de la Granja (Universidade de Santiago de Compostela)
Javier Calzacorta Elorza (Euskaltzaindia. Real Academia de la Lengua Vasca)
Maria Conca i Martínez (Universitat de València)
Xermán Conde Tarrío (Universidade de Santiago de Compostela)
Gloria Corpas Pastor (Universidad de Málaga)
Xosé María Gómez Clemente (Universidade de Vigo)
Luís González García (Universidade da Coruña)
M^aIsabel González Rey (Universidade de Santiago de Compostela)
Ángel Iglesias Ovejero (Université d'Orléans)
Joan Martí i Castell (Institut d'Estudis Catalans)
Carmen Mellado Blanco (Universidade de Santiago de Compostela)
Valerii Mokienco (Sankt-Peterbúrgskii Gosudárstvennii Universitet)
António Nogueira Santos (Portugal)
Fernando Varela Iglesias (Universität Wien)
Alberto Zuluaga Ospina (Universität Tübingen)

CONSELLO DE REDACCIÓN

Xesús Ferro Ruibal
Leopoldo Cañizo Durán
Ana García Lozano
Carme López Taboada
Ramón Anxo Martíns Seixo
Marta Rodríguez Añón
María do Rosario Soto Arias
Cristina Veiga Novoa

Cadernos de Fraseoloxía Galega, revista de investigación fraseolóxica, está redactada en lingua galega porque, en primeiro lugar, pretende estimular a recolla e investigación da fraseoloxía galega e da fraseoloxía universal en Galicia; pero tamén porque forma parte dun proxecto social de normalización da lingua propia de Galicia. Importantes fraseólogos de Europa e de América colaboran xenerosamente neste proxecto de ecoloxía lingüística publicando en galego traballos inéditos nesta revista, que chega xa gratuitamente á cincuenta dos máis importantes fraseólogos do mundo e, en intercambio, a tódalas bibliotecas universitarias de España e Portugal. Chegará tamén a tódalas outras bibliotecas universitarias que o soliciten en intercambio. Os números anteriores, xa esgotados, poden baixarse integramente en formato PDF da Rede en <http://www.cirp.es/cdn/index.html>.

Cadernos de Fraseoloxía Galega, revista de investigación fraseolóxica, está redactada en lingua gallega porque, en primer lugar, pretende estimular la recogida e investigación de la fraseología gallega y universal en Galicia; pero también porque forma parte de un proyecto social de normalización de la lengua propia de Galicia. Importantes fraseólogos de Europa y de América colaboran generosamente en este proyecto de ecología lingüística publicando en gallego trabajos inéditos en esta revista, que ya llega gratuitamente a cincuenta de los más importantes fraseólogos del mundo y, en intercambio, a todas las bibliotecas universitarias de España y Portugal. Llegará también a las demás bibliotecas universitarias que lo soliciten en intercambio. Los números anteriores, ya agotados, pueden descargarse íntegramente en formato PDF de Internet en <http://www.cirp.es/cdn/index.html>.

Cadernos de Fraseoloxía Galega, review of phraseological research, is edited in Galician language, firstly because it aims at promoting the collection and research of both Galician and universal phraseology in Galicia, but also because it is part of a social project of normalization of the autochthonous language of Galicia. Important European and American phraseologists generously contribute to this project of linguistic ecology by publishing unpublished works in Galician in this review, which is already received at no cost by fifty of the most important phraseologists in the world and, as an exchange, by all Spanish and Portuguese university libraries. It will also be received by those university libraries which apply for it in exchange. The previous numbers, already sold out, can be entirely downloaded on PDF format from the Internet at <http://www.cirp.es/cdn/index.html>.

Presentación

O número 7 de *Cadernos de Fraseoloxía Galega* conta con nove estudos taxonómicos ou fraseográficos: *Léxico-gramática das frases fixas do portugués europeo. Breve presentación*, de Jorge Baptista, Graça Fernandes e Anabela Correia; *O clixé e a fraseoloxía tópica española*, de Delfín Carbonell; *Unha vez máis sobre a correlación entre paremioloxía e fraseoloxía*, de Marina Kótova; *As locucións verbais nos dicionarios*, de Pedro Mogorrón; *Notas para unha análise comparativa das nocións de “restrición léxica” e “colocación”*, de Eva María Muñiz Álvarez; *Os ditos do “Diccionario de mejicanismos” de Santamaría*, de Herón Pérez; *Periplo pola fraseoloxía portuguesa: abordaxe lexicográfica*, de Guilhermina Jorge; *O “refrán meteorolóxico”: estudo, comparación con outras linguas (castelán e francés) e proposta de nova denominación*, de Pilar Río Corbacho e *“Wat mehr regelt en Gesett”. Versión baixcoalemá da Constitución do Estado alemán de Bremen. Tradución de termos monoverbais, pluriverbais e colocacións da linguaxe xurídica a unha lingua non estandarizada*, de Jan Wirrer.

Seguen tres glosarios ou traballos de comparación plurilingüe: *Glosario de locucións adverbiais do galego medieval*, de María Álvarez de la Granja; *Castelán “a hecho”, galego “a eito”: dúas locucións de diferente fortuna*, de Luis González e *Fiando paremias (I): glosario paremiolóxico multilingüe galego, portugués, castelán, francés, italiano e inglés*, de Tomás Pereira Ginot.

CFG súmase á homenaxe ó Quixote coa *Interpretación textolingüística de fraseoloxismos quixotescos*, de Alberto Zuluaga. A didáctica está presente nas *Achegas da fraseoloxía á didáctica da lingua e a literatura*, de Maria Conca.

A sección de recadádivas recolle o traballo de María Dolores Barbeito Lorenzo: *Frases feitas do Concello das Neves*.

A sección de recensións analiza un total de oito obras. Por unha banda: *Словарь русской фразеологии: Историко-этимологический справочник* (“Diccionario de fraseoloxía rusa: libro de referencias histórico-etimolóxicas”) (A. Birikh, V. Mokienko e L. Stepánova), *Redes (las palabras en su contexto). Diccionario combinatorio del español contemporáneo* (I. Bosque), *Fraseología y metáfora: aspectos tipológicos y cognitivos* (E. M. Iñesta e A. Pamies), *Diccionario temático de frases hechas* (S. Rodríguez) e *Diccionario fraseológico documentado del español actual. Locuciones y modismos españoles* (M. Seco, O. Andrés e G. Ramos). Asinan estas recensións, respectivamente, E. Guerbek, M. I. González Rey, P. Buján, C. Mellado e L. González. Tamén se comentan tres tipos de recolleita fraseolóxica: *Unha maré de palabras. Contribución ao léxico do Morrazo* (S. Castro e outros), *Historia dunha aldea galega. Coas mans encol do lume. Guntín da Caniza. Memorias* (M. Rodríguez Troncoso) e *Expresións populares da nosa comarca [Forcarei]* (X. Couceiro); asina esta recensión X. Ferro Ruibal.

Están representadas neste número as Universidades de Santiago de Compostela, A Coruña ou Vigo; a de Valencia e a de Alicante; do Algarve e de Faro (Portugal); de Bielefeld e de Tübingen (Alemaña), de S. Petersburgo (Rusia) e o Colegio de Michoacán (México). Colabora tamén D. Carbonell, fraseógrafo madrileño, e,

naturalmente, os investigadores do Centro Ramón Piñeiro para a Investigación en Humanidades (Santiago de Compostela).

Na sección de **novas** anúnciase a celebración do *Congreso Internacional de Fraseoloxía e Paremioloxía* que terá lugar en Santiago de Compostela no ano 2006. Inclúense tamén tres notas breves sobre EUOPHRAS, *Paremia* e o último número de *Proverbium*. Finalmente, dáse conta dos libros e separatas recibidos na Redacción dos CFG ó longo deste ano.

Esta revista agradece as colaboracións recibidas e mailas que xa se anuncian e agradece tamén a atención con que a reciben diferentes investigadores e Universidades de Europa e América. E, como os seis números anteriores xa están esgotados, informa que se poden baixar íntegros en formato PDF da nosa páxina na Rede <http://www.cirp.es/cdn/cfg/cfg.html>

As colaboracións para o vindeiro número deberán estar na Redacción antes do 30 de abril do 2006. Como a conversión de formatos entre diferentes procesadores de texto non sempre é doada, CFG solicítalles ós futuros colaboradores que se atean estritamente ás normas de estilo, que se inclúen ó final deste número.

O Consello de Redacción

Índice

ESTUDOS	11
ÁLVAREZ DE LA GRANJA, María. <i>Glosario de locucións adverbiais do galego medieval</i>	13
.....	
BAPTISTA, Jorge, FERNANDES, Graça e CORREIA, Anabela. <i>Léxico-gramática das frases fixas do portugués europeo. Breve presentación</i>	41
CARBONELL BASSET, Delfín. <i>O clíxe e a fraseoloxía tópica española</i>	55
CONCA, Maria. <i>Achegas da fraseoloxía á didáctica da lingua e a literatura</i>	75
GONZÁLEZ GARCÍA, Luis. <i>Castelán “a hecho”, galego “a eito”: dúas locucións de diferente fortuna</i>	91
JORGE, Guilhermina. <i>Periplo pola fraseoloxía portuguesa: abordaxe lexicográfica</i>	119
KÓTOVA, Marina. <i>Unha vez máis sobre a correlación entre paremioloxía e fraseoloxía</i>	135
MOGORRÓN HUERTA, Pedro. <i>As locucións verbais nos dicionarios</i>	149
.....	
MUÑIZ ÁLVAREZ, Eva María. <i>Notas para unha análise comparativa das nocións de “restrición léxica” e “colocación”</i>	177
PEREIRA GINET, Tomás. <i>Fiando paremias (I): glosario paremiolóxico multilingüe galego, portugués, castelán, francés, italiano e inglés</i>	191
PÉREZ MARTÍNEZ, Herón. <i>Os ditos do “Diccionario de mejicanismos” de Santamaría</i>	225
RÍO CORBACHO, Pilar. <i>O “refrán meteorolóxico”: estudo, comparación con outras linguas (castelán e francés) e proposta de nova denominación</i>	239
WIRREER, Jan. <i>“Wat mehr regelt en Gesett”. Versión baixoalemá da Constitución do Estado alemán de Bremen. Tradución de termos monoverbais, pluriverbais e colocacións da linguaxe xurídica a unha lingua non estandarizada</i>	261
ZULUAGA OSPINA, Alberto. <i>Interpretación textolingüística de fraseoloxismos quixotescos</i>	277
RECADÁDIVA	291

BARBEITO LORENZO, María Dolores. <i>Frases feitas do Concello das Neves</i>	293
RECENSIÓNS E BIBLIOGRAFÍA	303
BIRIKH, Alexander K., MOKIENKO, Valerii M., STEPÁNOVA, Liudmila I. <i>Словарь русской фразеологии: Историко-этимологический справочник</i> (“Dicionario de fraseoloxía rusa: libro de referencias histórico-etimolóxicas”). Por Ekaterina Guerbek	305
BOSQUE MUÑOZ, Ignacio. <i>Redes (las palabras en su contexto). Dicionario combinatorio del español contemporáneo</i> . Por María Isabel González Rey	308
CASTRO OTERO, Salvador e outros. <i>Unha maré de palabras. Contribución ao léxico do Morrazo</i> . RODRÍGUEZ TRONCOSO, Manuel. <i>Historia dunha aldea galega. Coas mans encol do lume. Guntín da Caniza. Memorias</i> . COUCEIRO, Xosé. <i>Expresións populares da nosa comarca [Forcarei]</i> . Por Xesús Ferro Ruibal	314
IÑESTA MENA, Eva María e PAMIES BERTRÁN, Antonio. <i>Fraseoloxía y metáfora: aspectos tipolóxicos y cognitivos</i> . Por Patricia Buján Otero	320
RODRÍGUEZ VIDA, Susana. <i>Diccionario temático de frases hechas</i> . Por Carmen Mellado Blanco	323
SECO, Manuel, ANDRÉS, Olimpia de e RAMOS Gabino. <i>Diccionario fraseológico documentado del español actual. Locuciones y modismos españoles</i> . Por Luis González García	330
NOVAS	335
<i>Congreso Internacional de Fraseoloxía e Paremioloxía</i>	337
<i>Europhras</i>	338
<i>Paremia</i>	338

.....	
<i>Proverbium 21</i>	339
.....	
<i>Libros e separatas recibidos na Redacción</i>	340